

ЗЕМЛЕДЕЛСКА ЗАЩИТА

В. „Земледѣлска Защита“ излиза веднъжъ въ седмицата. Цѣната на вѣстника е за година 6 лева въ прѣдплата. На ученици се отстъпва за 5 лева. За странство се прибавятъ само пощенскитѣ разноски.

Всичко което се отнася до вѣстника се испраша до администрацията въ гр. Плѣвентъ.

За частни обявления се плаща по 2 1/2 ст. на дума въ последната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ сѣдебнитѣ пристави се помѣстватъ по особено споразумение.

Неплатени писма не се приематъ и необнародвани рѣкопи не се връщатъ, освѣнъ ако сѣ придружени съ пощенска марка.

ЗЕМЛЕДЕЛСКО-ЕКОНОМИЧЕСКИ ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ Редакционенъ Комитетъ.

Отговоренъ редакторъ, членъ отъ Редакционенъ Комитетъ: Янко Ст. Забуновъ.

Какво искатъ земледѣлцитѣ?

новина ни нахвърлятъ, че правителственитѣ кръгове въ София, както и тия що се готвятъ да наследятъ сегашното правителство, считали

земледѣлската организация, като такава, която била противъ днешния строй въ България; че тя имала за цѣль да прѣвобърне всичко съ главата на долу; че, даже, Княза билъ на това мнение и че той гледалъ много злѣ на нашето здружаване, на нашитѣ протести и искания. Отъ това си обясняватъ нѣкой и онова звѣрско клане въ Дуранъ-Кулакъ, онова безпощадно гонение, прѣслѣдване, интерниране надъ земледѣлцитѣ, учителитѣ и надъ всички, които прямо или косвенно бѣхъ замѣсени въ земледѣлското движение. Мнозина, даже, увѣряватъ, че привлечение то подъ сѣдъ на подписавшитѣ II манифестъ къмъ земледѣлцитѣ, било по-искано направо отъ Княза отъ Евксиноградъ. Това се потвърждава още и отъ туй обстоятелство, че когато ние бѣхме отишли на 23 Мартъ, т. г., прѣдъ г. министръ Радославовъ, който бѣше дошелъ въ Плѣвентъ да молимъ освобождението на г. Корманова, г. Радославовъ ни бѣ казалъ: „Не ние, а Княза, единъ день, ще испрѣчи топоветѣ и ще Ви избие всички“ Княза смѣта, че всичко това е насочено противъ него. Нашитѣ увѣрения, че Княза го лъжатъ, както и той самия се лъже, не расколебаха, г. Радославова.

Слѣдъ това идатъ и други обвинения по нашъ адресъ. Казватъ ни напр., че ние се стрѣснѣмъ да образуваме една съвсѣмъ нова партия, която да взема властта, като унищожи всички други; даже има и такива, които, като допускатъ, че е възможно единъ день земледѣлцитѣ да се здружатъ и здружатъ, слѣдъ което не е мѣчно да се вземе народното събрание, питатъ ни: какво ще се прави съ този сборъ отъ прости хора и каква държава ще се управлява? Има трети, които ни сипятъ други обвинения така напр.: тѣ ни смѣтатъ, че ние сме правили гюрюлтий та по този начинъ да вземѣмъ топли мѣста, слѣдъ което да ритнемъ кресното.

Отъ друга страна и самитѣ днесъ сѣществующи партии у насъ нѣматъ право прѣдставление за земледѣлското

здружаване. Колкото партии има, толкова и мнѣния има. Социалиститѣ мислятъ, че това дѣло е тѣхно и тѣмъ принадлежи, защото, спорѣдъ тѣхъ, движението е било социално — борба мѣжду пролетарии и буржда и гледатъ, съ всички срѣдства, да го взематъ на страната си. Съ това се обяснява и тѣхното повѣдение въ врѣме на I-й земледѣлски конгресъ. Демократитѣ мислятъ, че, въ основитѣ си, това движение е демократическо, слѣдъ тѣмъ принадлежи; народно-либералитѣ мислятъ, че понеже имало нѣкой членове отъ земледѣл. комитетъ, които нѣкога били тѣхни партизани, слѣдователно това движение се пада тѣмъ; народницитѣ мислятъ пъкъ, понеже тѣхната партия нѣкога е намалила поземелния налогъ, слѣдовъ, спорѣдъ тѣхъ, е направила най голѣмо добро на земледѣлцитѣ, то за това движение ще бѣде въ тѣхна полза; най сѣтне прогресивно-либералитѣ мислятъ, че понеже тѣ, единички, иматъ въ програмата си една точка, която гласи: подобрене на земледѣлието, възв основа на земледѣлскитѣ синдикати, то и земледѣлцитѣ непременно ще бѣждатъ тѣхни. Само сиромаситѣ либерали не си правятъ иллюзий, тѣ добръ знаятъ че земледѣлцитѣ не сѣ тѣхни и слѣдъ и не могатъ вече да расчитатъ на тѣхната подкрепа, но за това пъкъ, не се скѣпихъ съ помирителни срѣдства, каквито бѣхъ ония въ Тръстеникъ, Дуранъ-Кулакъ, Варна и др. Както виждатъ, читателитѣ, мнѣнието, взглядовѣтѣ и вѣрванията за нашето движение и за нашето здружаване сѣ твърдѣ различни, както сѣ различни и интереситѣ на, всички политически групи у насъ. Ние ще се помѣчимъ да отговоримъ кратко на всичко. Прѣди всичко малко история.

Началото на земледѣлското здружаване не се крие въ възвѣжданieto на десѣтъка само. Десѣтъка бѣ една причина само да изостри движението и врѣменно да го отвлече отъ своята цѣль. Земледѣлското движение води началото си още отъ 1884 год., когато покойния Д. Наумовъ, прѣвъ съ своя в. „Земледѣлецъ“, издигна своя мощенъ гласъ, въ защита на тапканитѣ и прѣзрѣни отъ всѣкого земледѣлци. Но скоро студения гробъ прибра Наумова и мѣкна всичко. Последующитѣ тогава едно слѣдъ друго събития, каквито бѣхъ: съединението на Сѣвѣрнѣ и Южна България, войната ни съ сѣрбитѣ, детрониранието на Князь Александъръ, бунтоветѣ, избиранието новъ Князь и редъ други по дребни събития отвлѣкохъ вниманието на всѣкъ,

спрѣ всѣка мисль за здружаванieto на земледѣлцитѣ. Но ученицитѣ на покойния Наумовъ не умрѣхъ. Въ 1894 год. се почна в. „Орало“ въ Сливенъ. Неговата главна цѣль бѣ здружаванieto на всички свършили земледѣлско училище въ едно. Плодѣтъ на това бѣ основанието на едно земледѣлско дружество въ София, органъ на което и до днесъ е в. „Орало“. Скоро слѣдъ това поникнахъ вѣстницитѣ: „Сѣячъ“ и „Земледѣлецъ“ въ Варна, „Винарско Земледѣл. Вѣстникъ“ въ Плѣвентъ, „Ново Земледѣлие“ въ Русе и др. Едно имаше само, че тѣзи вѣстници разпредвахъ въпроситѣ повече отъ тѣхнитеческата страна, но не отъ икономическа. Чувствувахъ се една празнина Бѣше се дошло до убѣждение, че ние мѣчно ще можемъ подобри нашия поминѣкъ само съ едно министерство, съ ускажнитѣ срѣдства, които му се даватъ, съ малкитѣ и неуредени землед. училища, съ малкото землед. учители, на всѣки окръгъ по единъ и само съ специални вѣстници. Отъ друга страна, всички правителства, които сѣ били на власт до сега, ни дадохъ безпорни доказателства, че тѣхъ малко ги е грижа за подобренieto поминѣка на земледѣлцитѣ, които сѣ болшинство въ страната. Обрато, щомъ се касаеше за нови данѣци, за нови приходи на държавата, първи земледѣлцитѣ бѣхъ облагани, тѣ бѣхъ, така да се каже, млѣчната крава на всѣко правителство въ България. Поникналитѣ политически партии, съ една отъ друга по добра программы, се изредихъ почти до една на властта, но малко бѣхъ ония, които помислихъ за земледѣлцитѣ. Всѣкой искаше и вземаше отъ тѣхъ. Създаде се министерство на земледѣлието, но нему не се давахъ срѣдства. Щомъ почнешъ да се прави нѣкаква икономия въ държавния бюджетъ, първо се почваше отъ него. Нѣщо повече. Министерството на земледѣлието се гледа и до сега като по-слѣдно въ държавната машина, което, въ сжщностъ, е най важното. Искатъ ли нѣкой министръ да пѣждѣтъ, тѣ ще му дадатъ министерств. на земледѣлието; искатъ ли на нѣкой виденъ партизанинъ да му запущатъ устата, тѣ ще го направятъ министръ на земледѣлието. Създадохъ се пѣтующи учители по земледѣлието на окръгъ по единъ, съ по 100—200 села. Такѣвъ, да би могълъ балонъ да хвърчи, пакъ не би могълъ да направи нищо. Между тѣхъ отъ тѣхъ се искаше работа, често пѣти физически невъзможна. Така земледѣлие не се подобрява.

Отъ друга страна, народното събрание, отъ което всичко това изтича, се е пѣлнило отъ освобождението до сега, съ малки искључения, само отъ адвокати. Човѣкъ би помислилъ, че България е чисто адвокатска страна, а тя е божемъ земледѣлска. Естествено е, че оня който живѣе охолно далечъ отъ селскитѣ колиба, далечъ отъ волския трудъ на земледѣлеца, далечъ отъ неволята на селенина; който не знае що е ржѣнъ хлѣбъ, що е срутена колиба, какво значи убита отъ градъ нива и лозе, такѣвъ малко ще ти милѣе за земледѣлеца. Дойдешъ редъ за приходния бюджетъ. Слушате дълги и прѣкрасни рѣчи, една отъ друга по хубава но най на края пакъ турко-платещи — пакъ на земледѣлския грѣбъ ще лѣгне цѣлий товаръ на държавата; пакъ брашнения чувалъ ще се туша; а дойде ли приходния бюджетъ ще видите милиони за всичко друго, а за подобрене на поминѣка и дума не може да става. Нашия воененъ бюджетъ поглѣща ежегодно по 20 и повече милиона лева, тамъ сѣ всички щедри, но за подобрене земледѣлието нѣма ни единъ. Наистина, всѣкой който е българинъ, комуто е мило отечеството, ще признае, че България има свои исторически задачи, и слѣдъ. тя ими нужда отъ добръ обучена и добръ въоръжена войска, но дуракъ ще бѣде и онзи, който не признае, че е нужно налѣжаще подобренieto и на онзи поминѣкъ, който дава тѣзи милиони. Така сѣ вървѣли работитѣ. Всичко до тукъ казано за реда на нещата у насъ отчаяхъ земледѣлцитѣ отъ всичко. Тѣ помисляха, че за тѣхъ никой не се грижи. Казахме, че и разнитѣ партии у насъ изгубихъ довѣрие. Българскитѣ земледѣлци се убѣди отъ дълги опити, че него всички го лъжатъ, че и програмитѣ, които пишѣтъ тѣзи партии не сѣ други освѣнъ капанъ, съ който се печели народното довѣрие. Не бѣше ли Радославовата партия, която имаше една прѣкрасна и за уважение программа? И неизвърши ли той, слѣдъ като пое властта, тѣмъ обратното, ама тѣмъ обратното, отъ това, което пишеше въ своята програма?! И нѣматъ ли право слѣдъ това земледѣлцитѣ да се разочароватъ отъ всичко? Отъ друга страна, почнахъ по селата и разни лихвари — зеленичари да доодерѣтъ кожата на земледѣлцитѣ. Тѣхъ никой законъ ги не спрѣ, защото нѣмаше такѣвъ. Ако земледѣлеца плаща на държавата 100, той плаща на лихварина 200 и скоро запустяхъ сумма селски кѣщи. За да иматъ читателитѣ ясно понятие какво значи лих-

варинъ, то ще му приведемъ само единъ примѣръ отъ хилядитѣ, които ние имаме на рѣка Селото Горни Джбникъ—Плѣвенска околия, е населено съ 1550 жители въ 280 къщи. Обработени ниви има 12,824 декара на една стойност сръдно отъ 128,240 лева. Миналата година е било засѣто 4,918 декара жито, 5,783 декара царевича, 823—ячмикъ, 566—овѣсъ и 474—ржжъ. Земята е плодородна и селенитѣ сж трудолюбиви. Но едно лошо, че на селото лѣжи единъ дългъ отъ около 200,000 лева, само къмъ частни лихвари. До сега сж продадени имотитѣ на 60 сѣмейства отъ това село и то какъ мислите? Ето какъ: 1) Т. Стоевъ изъ сѣщото село дължи 316 лева, за които поржчителствували двама сѣселени, а именно: Тодоръ Стаменовъ и Никола Ноевъ. Но за да се прибере горната сума продало се на дължника и поржчителитѣ 265 декара ниви, една къща съ 2 декара дворъ и едно бранище. И цѣлиятъ този продаденъ имотъ едва сторилъ 120 лева, така че дълга отъ 316 лева се намалилъ на 196 лева. 2) Якимъ Кънчевъ, отъ сѣщото село, става нѣкому поржчитель за 200 лева. Но за това поржчителство на Якимъ му продаватъ 32 декара ниви, 27 декара бранище, 1 декаръ лове и $1\frac{1}{2}$ декаръ градина, а неговий собственъ дългъ, отъ 150 лева, остава пакъ ачикъ—неисплатенъ. Отъ сѣстоятеленъ земледѣлецъ, Якимъ Кънчевъ, днесъ е кехая въ селото. Навѣдохме само горнитѣ два примѣра съ живи имена, за да се види само начина на обиранието на земледѣлцитѣ само въ това село. А такива примѣри съ имена ние сме въ положение да дадемъ съ десетки хиляди. По този ужасенъ начинъ нашитѣ земледѣлци сж обирани и уголвани, не вече отъ даалийци и кърджали, а отъ българи. Това обирничество не е само въ Плѣвенско, а въ цѣла България. Огънъ ужасенъ е пламналъ изъ цѣлата страна, щото намъ коситѣ настрѣхвать, като се помислимъ, че какъ е възможно слѣдъ всичко това, да мълчатъ и правителство, интелегенция и всичко. Идете въ което село искате, въ която околия или окръгъ, влезте въ селската канцелария и поискайте да ви даджъ емлячната книга и вие съ горестъ ще забѣлѣжите, че собственнитѣ на земята намаляватъ отъ день на день по единъ

чудесенъ начинъ, по единъ разбойнически начинъ. Но възможно е да ни възрази нѣкой: отъ гдѣ знае това правителството, та да вземе мѣрки? На такива ще възразимъ, че правителството знае всичко това, защото се му е донасяно. Ние знаемъ че отъ Плѣвенъ е дадено по тѣзи работи едно обемисто изложение за всички села отъ цѣлото Плѣвенско окръжие. Който се интересува може да го намѣри въ архивата на министерството на земледѣлието; то носи официаленъ № 90, дата 9 Августъ, 1899 година. А такова изложение вѣрваме да има отъ всичкитѣ окръзи на България. Значи, тѣжкитѣ данѣци, нехайството на правителството къмъ земледѣлцитѣ, немарението отъ народнитѣ прѣдставители и безбожното лихварство сж докарали земледѣлцитѣ до положение, щото да се загрижатъ вече да търсятъ изходенъ пѣтъ. Миналата година нѣколко селски синове свѣршили земледѣлски училища тука и въ странство, израстнали между свойтѣ отрупаии съ неволи родители земледѣлци, поискахъ да сж здружатъ и издигнатъ своя слабъ гласъ въ защита на свойтѣ бащи, въ защита на ония черни робове на земята, които сж прѣзирани отъ всички. И направихъ тѣ това съ рискъ да изгубятъ и служби и хлѣбъ, както го и изгубихъ. Тѣ основахъ въ Плѣвенъ в. „Земледѣлска Защита“, който вѣстникъ работи вече повече отъ година. При началото намѣрихъ сж още нѣколко доблестни селски синове, изъ Търновско, които, слѣдъ като подкрѣпихъ дълго, присѣдинихъ се съ насъ. Отъ тогава почна земледѣлското сдружаване, което имъ за резултатъ I земледѣлски конгресъ и движението.

Това до тука въ кѣсо казано е историята на земледѣлското сдружаване, както и причинитѣ, които го създадоха.

Остава ни още да разгледаме и обвиненията, които ни се хвърлятъ отъ равни страни.

Правителството гледало съ лошо око на нашето движение и прѣдставлявало това наше дѣло прѣдъ Княза за насочено противъ него и той вѣрвалъ. Това ни казватъ мнозина, пѣкъ и ние го виждаме и усѣщаме. Че ние сме противъ днешното правителство, това е ясно като бѣлъ день, но да ни прѣдставяватъ за анархисти прѣдъ държавния

глава на страната, е такава отвратителна мързостъ, отъ страна на тия, които ни прѣдставляватъ за такива, щото не можемъ да намѣримъ качество да ги очакествимъ. Прѣди всичко нашето движение е чисто икономическо, ние нито министри ще ставаме нѣкога, нито властта искаме да вземаме. Това право оставаме ние на оная сбирщина, която носи името либерали, които докаралъ страната до разорение.

Ние знаемъ какво коштува единъ прѣвратъ и върху чий гърбъ ще легне той; ние бѣхмъ свѣрѣмненници на събитията прѣзъ 1886, 87 и 88 години, та на никому отъ насъ ни на сънъ му е идвала подобна мисль; при това, ние не сме били нито автори на „Камиляри“ и „Камбероолу Фердаа“, нито пѣкъ искаме да се търкалятъ короновани глави по Софийскитѣ мегдани, нито пѣкъ е имала у насъ нѣкога мисль да пишмъ стихове „кога стана князь“ пр. и пр.

Вие се стрѣмате да образувате отдѣлна партия и искате властта, казватъ едни; вие сте социалисти, казватъ други; вие сте стамболисти, казватъ трети; вие сте демократи, казватъ четвърти; вие сте народня ци или Цанковисти, продължаватъ да казватъ шестти. Ще отговоримъ на всичкитѣ вкупъ.

Нѣкои отъ членове на землед. организация, взети всѣки отдѣлно, принадѣжали сж къмъ една, или друга, отъ сѣществующитѣ у насъ партии. Това е човѣшко право на всѣкото. Но земледѣлската организация, вземана като отдѣлна група, нѣ, понѣ за сега, още не е проявила никакъвъ бѣлѣгъ да сѣчувствува къмъ една или къмъ друга отъ партиитѣ, нито пѣкъ е мислила да работи свое политическо вѣруку. Какво ще бжде по нататѣкъ, това ние не знаемъ—това е работа на бждѣщитѣ конгреси, да опрѣдѣлятъ отношенията ни спрямо разнитѣ партии; но фактъ е сега, че земледѣлцитѣ се държатъ независимо отъ партиитѣ. Споредъ насъ, това е и право. Споредъ нашето лично мнѣние, здруженитѣ земледѣлци ще бждѣт до тогава силни, до като тѣ стоѣтъ вѣнъ отъ партиитѣ. Прилѣпѣтъ ли се, обаче, къмъ една отъ тѣхъ, тѣ ще се распанатъ на сѣставнитѣ си части; а това ще бжде и разгрома имъ. Испѣква тука въпроса, какъ тогава ще изпълнимъ или реализираме исканията си? Споредъ нашето частно мнѣние, ето какъ: Ние ще

бждемъ противъ всѣка партия, която не ни чува гласа, не слуша нашитѣ искания и нашитѣ болки, а ще поддържаме всѣка партия, която въ управлението строго се придѣржа о конституцията и почне да изпълнява нашитѣ искания. Отношението ни къмъ държавния глава ще бждѣтъ всѣкога *коректни*, безъ всѣко пѣзление и въ хармония съ сѣществующитѣ въ страната закони. Дърдоренията, както и епитетитѣ, които ни прикачатъ нѣкои като: анархисти, антидинастици и др. ще ги оставимъ за смѣтка на ония, които умѣятъ да пишатъ подлистнаци, като „Глухата ханѣма“ и „Камиляра“. Сега иде друго обвинение. Казватъ ни, че ние сме се борили да вземемъ по една тлѣста службица. Това обвинение особено ни иде отъ ония мѣста и лица, които отъ сега още треперятъ, сакънъ да не имъ вземемъ топлитѣ мѣста. Ние мислимъ, че нито е позорно, нито срамотно, ако нѣкои отъ нашитѣ приятели поискатъ, по неволя, и приематъ служба. Почти всичкитѣ, които работѣтъ днесъ по дѣлото, сж били чиновници и тѣхъ никой не ги е каралъ да излизатъ въ борбата; можахъ, и то безъ голѣмо искство да топятъ и до днесъ мѣстата си. Но като селски синове, тѣхъ ги болѣше за бацитѣ си, за майкитѣ си, за ужасната неправда, която се разиграва надъ земледѣлцитѣ и излѣзохъ въ борбата; такива ги уволниха и замѣстиха съ бездарници. Сега явява се въпросъ, какво прѣстѣпление бихъ тѣ направили, ако по неволя, какъ казахмъ и по горѣ, взематъ отново мѣстата си, които тѣ съ години сж изпълнявали съ достойнство? Само кѣсогледни профани, могатъ да ни обвиняватъ въ това. Но нека свѣршимъ, защото и безъ това статията ни стана дълга, а идущия пѣтъ ще продължамъ да изложимъ въ какво се сѣстоѣтъ самитѣ искания на земледѣл.

Застраховане на земледѣлскитѣ капитали.

(Продължение).

2. Застраховане сръщу градобитнина.

Това застраховане се е развило много по кѣсно, отколкуто застраховането за пожаръ. То има за цѣль, щото при катагодишното плащане, отъ страна на земледѣлцитѣ, на застрахователния институтъ, той послѣдния да ги уеиури съ една пѣлна жътва, въ случай на градобитнина. Дружествата, които сж се занимавали съ това подсеитуря-

ПОДЛИСТНИКЪ.

Земледѣлскитѣ сдружавания.

За да могатъ, земледѣлцитѣ безъ голѣми формалности, да се сдобиватъ съ единъ по възможностъ найъ евтинъ и дългосроченъ кредитъ, отъ какъвто тѣ винаги чувствуватъ налѣжаша нужда, за да могатъ лесно и съ по-добри цѣни да продаватъ разнитѣ земледѣлски произведения направо на голѣмитѣ търговци, та да избѣгнатъ шп. кулацитѣ на по-дребнитѣ и най-послѣ, ако искатъ да сж ползватъ съ добри рассови производители и съ по-уеиури шп. иеиуваниитѣ орѣдия и машини трѣбва да сж сдружаватъ, защото иначе, поради отсѣтливостта на сръдствата на всѣки по отдѣлно, тѣ нито немогатъ направи и отиватъ къмъ загиване.

Всичкитѣ тѣзи гоними цѣли земледѣлцитѣ най-добре могатъ да постигнатъ съ така нарѣченитѣ *Райфайзенови дружества*. Тѣзи дружества, основани за прѣвъ пѣтъ въ 1849 год. въ *Flammersfeld* отъ кмета *Raiffeisen*; отначало сж имали за главна цѣль а групирането на дребнитѣ и сръднитѣ земледѣлци и подпомагането имъ съ кредитъ, а покрай това и нравственното имъ поведѣние. Въ по-послѣдно врѣме, когато тѣ като гѣби сж никнали въ Германия, Австрия, Холландия, Белгия, Франция, Италия и пр., захванали да разширяватъ своитѣ операции, като сж прибавяли, легка, солѣка, и слѣдующитѣ: 1) взаимното продаване на всичкитѣ видове земледѣлски произведения, 2) запазване въ общи хамбари нѣкой отъ произведенията, 3) доставяние на всичкитѣ нуждни на една земледѣлска фамилия покѣщеници, като: солѣ, газъ, захаръ, памукъ и пр. и пр., 4) купуването общи машини за улеснение на земледѣлцитѣ

въ врѣме на: косидба, сѣидба, вѣршидба, и пр. и най-послѣ 5) купуване на плѣжени производители (расплодници) за общо използване.

Тѣзи дружества трѣбва да се основаватъ въ малки райони: въ едно или нѣколко близки села, принадѣжащи къмъ една община, защото само тогава може да се достигне желяемия контролъ върху членоветѣ: било какъ тѣ се отнасятъ съ дадения имъ кредитъ, съ стопанството си, или най-послѣ какъ живѣятъ (да не пиянствуватъ, да не крадатъ, да не даватъ пари полъ лихва и пр.). Понеже тукъ всичкитѣ членове отговарятъ за всѣки единъ членъ, затова всѣки неблагонадеженъ членъ трѣбва да се изключи. Кредитната способностъ на всѣки членъ бива добръ опрѣдѣлена и никой не може да получи повече кредитъ отъ това, което му е опрѣдѣлено.

Управлението на дружеството е най-важното и отъ него зависи успѣхътъ, или неуспѣхътъ му. Ето защо за тази цѣль се избиратъ само честни и довърени лица.

За по-добро пояснение на всичкитѣ точки по този видъ дружества, които и въ насъ сега почватъ да се образуватъ, даваме тукъ приложение модеренъ уставъ.

УСТАВЪ

на

..... спестовно и заемателно дружество въ

I Фирма и сѣдалище.

§ 1. Подписанитѣ, на основание търгов. законъ и дѣлѣблението закона за земледѣлскитѣ каси отъ 1898 г. сѣставихмъ едно взаимно-спомогателно и спестовно дружество

§ 2. Дружеството има сѣдалището си въ

II Цѣльта на дружеството

§ 3. Цѣльта на дружеството е: подо-

брене на стопанството и увеличение доходѣтъ отъ него и прилагането на всичкитѣ мѣрки, чрѣзъ които се постига горната цѣль, особенно: а) доставяние добри стопански сръдства и б) намиране пазаръ за земледѣлскитѣ продукти.

§ 4. При урѣдбата и дѣйствието на дружеството сръмлението не трѣбва да бжде отправено толѣко съжъ печалбитѣ, отколкуто за поведѣнието на слабитѣ стопани въ стопанско отношение, а покрай това и материалната полза на членоветѣ и подигане масата въ нравствено и образователно отношение. За постигане казаната цѣль въ § 3: дружеството има да се грижи за сѣдлующето,

а) да приема спестенитѣ суми отъ членитѣ си и да имъ дава една извѣстна лихва.

б) да отваря кредитъ на способнитѣ за кредитъ членове,

в) взаимното доставяние на оборотенъ капиталъ (храна, сѣмѣ и пр.) на цѣло и по слѣ распрѣдѣленъ поотдѣлно,

г) взаимното продаване на произведенията отъ земледѣлието и земледѣлскитѣ домашни индустрии,

д) доставянието и поддържането, за обща смѣтка, на машини, орѣдия и др. прѣдмети за земледѣлскитѣ стопанства, които по слѣ, сръщу малки възнагравдения, да се даватъ на отдѣлнитѣ членове,

е) взимание мѣрки за запазване на стопанствата въ фамилийнѣ и кждѣто това не бжде възможно, вземане мѣрки за запазване имуществата отъ ничтожни продажби, както и отъ распожжесване,

ж) натрупванието на едиятъ недѣлимъ дружественъ капиталъ, който да послужи за подобрене стопанскитѣ условия, при които се намиратъ членоветѣ,

з) прѣдпазване членоветѣ отъ експлоататорството на лихваритѣ, както и искореняването на недобри обичаи, като: мемора-

ленъ животъ, пиянство, расищничество, сѣдение и пр.,

и) распространението на земледѣлски познания чрѣзъ държанието на скаки, разговаряние върху нови работи по земледѣлието, както и за нѣкои подобрителни мѣрки върху положението на членоветѣ и

к) изгваждане различни спорове, както и посрѣдничеството по разни работи въ сѣдѣтъ и другадѣ, кждѣто би се явило нужда.

§ 5. Въ събранията, както и въ цѣлата дружественна дѣятелностъ се исклучаватъ различни политически и религиозни распри.

III Членството.

I. Условия за членството.

§ 6. Членове на дружество могатъ да бждѣтъ само:

а) лица, които иматъ пѣлни граждански права и принадѣлжѣтъ на община въ околия и окръгъ, живѣятъ на едно постоянно мѣсто и които не сж членове на друго нѣкое дружество, основано върху принципѣтъ на неограничената гаранция,

б) търговски и други дружества, когато най-малко $\frac{1}{2}$ отъ членоветѣ имъ сж сѣчленовѣ членове на това дружество.

На членове, които принадѣлжѣтъ къмъ едно друго дружество, почивающе на сѣщия принципъ, може да имъ се позволи членството, шомъ тѣ се откажатъ отъ другото дружество въ краѣтъ на годината.

2. Придобиване на членството.

§ 7. Който иска да стане членъ, трѣбва да се задѣлжи, че ще изпълнява заѣлженията си спрямо дружеството, указани въ § 11 отъ този уставъ и да е взето прѣварително рѣшеніе отъ настоятелството за приеманіето му. Въ случай, че настоятелството откаже, просителя има право, въ разстояние на 4 седмици, да се оплаче на контролната комисиия, а противъ нея, вѣтрѣ въ 4 седми-

ване и до ден днешен не могат да стигнат на това ниво, на което отдавна би трябвало да стигнат. На първо място, оценката на повредите от градъ немогат да стават тъй лесно. Много местности има, които винаги са застрашени от градъ, когато има пък други, които освен че всяка година се нападат от градъ, въдъ, пръв една година се, нападат по няколко пъти. Мърка се, която да може да се опрѣдѣли кога и колко често пада градъ въ известна местност, не съществува и не може да съществува. Мжнотитѣ за оценяване на повредите от градъ лежатъ главно въ това, че тукъ не се иска да се опрѣдѣли цѣната на подсиурениѣт полски продукти, нѣ се търсятъ приходите, които бихъ се добили отъ имуществото, въ случай, че имаше градъ. Тѣй щото, при плащане на обезщетенията, плаща се на земледѣлца за прѣдполагаемата реколта, която не е винаги справедлива, защото прѣдполагаемата реколта не може сигурно да се опрѣдѣли, а зависи, твърдѣ много, отъ бжджето врѣме и други обстоятелства.

Оценяването на повредите отъ градобитието найсика голѣмѣ съвѣстностъ, упражняване, познаване на местността и всички работи въ земледѣлнето, ако се иска да не се повреди, както на подсиурителна, така и на подсиурвача.

Въ послѣдното врѣме, по-големо разпространение е взело *взаимното застрахуване*, отколкото онова чрѣзъ акционерни дружества. Причината на това лежи главно въ това обстоятелство, че, когато самитѣ земледѣлци взаимно, въ дружества, се подсиуряватъ по-вече ще внимаватъ при оценяването, отъ колкото едно дружество отъ акционери, или пъкъ държавно. Взаимното застрахуване въ малки райони има една лоша страна, която се състои въ това, че срдѣствата за подсиуряване, това е, нѣ бжджт твърдѣ малки за едно общо подсиуряване, защото може да се случи, че всички имущества и на всичкитѣ земледѣлци да се убиятъ отъ градъ. Тази лоша страна, на този видъ подсиуряване, може да се отмахне само, ако тѣзи дружества взематъ единъ по-големъ просторъ, напр. единъ цѣлъ окръгъ.

Въ Германия има 24 дружества за подсиуряване срдѣмъ градобитието, отъ които 5 сж акционерни, а останалитѣ взаимно-распорителни. Нѣкой отъ послѣднитѣ сж разпространени замъ въ малки провинции. Акционернитѣ дружества подсиуряватъ всички видове земледѣлски растения; сждото правятъ и нѣкой отъ взаимнозастрахователитѣ, когато други искъжаватъ отъ застрахуването известни земледѣлски култури. Тукъ привадлѣжатъ напр. кореноплодитѣ, при нѣкой дружества детелината, другитѣ жрѣмни растения и овошията. Акционернитѣ дружества, обикновено, взематъ една опрѣдѣлена премия, безъ да искатъ относително каквато и да било добавка; когато взаимнозастрахователнитѣ дружества, съ едно искъключение, само слѣдъ свършването на усигурителния контрактъ взематъ една прѣдѣла

рителна премия, и, въ случай на нужна свѣдѣстване, опасността отъ градобитието въ жатата година взематъ една допълнителна премия, или въобщо цѣлата подсиурителна премия опрѣдѣлѣтъ слѣдъ като истече сезона за градобитието, т. е. чакъ не есенъ. Отъ горното се вижда, че премийтѣ при опрѣдѣлитѣ акционерни дружества, въ една година, сж много по-разнообразни, отъ колкото премийтѣ на взаимнозастрахователни дружества. Тѣй въ 1878 год. въ Германия премийтѣ на 6 акционерни застрахователни дружества сж били между 0.86—1.09 марки (1 марка = 125 п.) въ 100 марки подсиурена сума, когато при взаимнозастрахователнитѣ дружества най-малката премия е била 0.05 марки, а най-големата 1.17 м. за 100 марки подсиурена сума. При сравнение двата вида застрахуване трябва да се обърне внимание и на това, че въ 14 взаимни застрахователни дружества въ Германия прѣвъ 1878 год. само 3 сж поименовали премийтѣ повече отъ 0.80 м. за 100 м. подсиурени суми, когато при 6 дружества премийтѣ сж били по-малки отъ 0.60 м.

Зависването, че е падналъ градъ и е нанесълъ нѣкакви повреди трябва да стане, при акционернитѣ дружества вътрѣ въ 72 часа слѣдъ градобитието, а при повечето отъ взаимнозастрахователни дружества въ 72—96 часа.

Повечето акционери, както и нѣкой взаимнозастрахователни дружества сж установили, щото отъ слѣдующото се обезщетение, въ случай на градобитието, да се задържи до $\frac{1}{3}$, ако посевътъ е убитъ тогава, когато той отново може да покисне, или покора. Така сждо почти всички дружества не плащатъ обезщетение, ако повредата е малка. Така напр., ако тя е $\frac{1}{12}$ 8% или $\frac{1}{15}$ отъ подсиурената сума. Единъ взаимнозастрахователни дружества запазватъ само ако вредата е по-големъ отъ $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{8}$, а други поставятъ и по-високи граници. Но за това пакъ намаляватъ и височината на премийтѣ.

(Смѣта).

Изъ дѣлата на Земледѣлския Сѣюзъ.

По случай на прѣдстоящия II земледѣлски конгресъ, Управителния Комитетъ на Земледѣлския Сѣюзъ е отправилъ до г. г. Прѣдседателитѣ на земледѣлскитѣ дружби въ Княжеството, още и слѣдующето окръжно писмо:

Извѣсно е вече, може би на г. г. прѣдседателитѣ, че на 15 и 16 Септемврий, т. г., се състоя въ гр. Плѣвентъ едно събрание, състоящо отъ членовѣт на Центр. Комитетъ, съвѣстно съ делегати отъ прѣдседателитѣ на околийскитѣ земледѣлски дружби. Това събрание се занимава съ опрѣдѣлението денятъ и мѣстото на идущия II земледѣлски конгресъ, както и въпро-

сътъ, съ които ще се занимава конгресъ. Протокола на това събрание е помѣстенъ въ бр. 3-й на в. „Земледѣлска Защита“, който може всѣкой да прочете. Но за избѣгване всѣкаква грѣшка считамъ за умѣстно да дамъ нѣкой малки пояснения.

Понеже идущия конгресъ ще стане на 29, 30 и 31 Октомврий, т. г., въ гр. Плѣвентъ, то задѣлжаватъ се г. г. прѣдседателитѣ, веднага, тамъ гдѣто е възможно, да свикатъ въ първий опрѣдѣленъ денъ събрание отъ членовѣт на дружбата, въ което да си избѣржтъ нужното число делегати, съгласно устава (дружби до 100 чл. избиратъ едно лице, такива отъ 100 нагорѣ два, а 200 члена нагорѣ трима делегати). Имената на избранитѣ делегати ще съобщите въ Центр. Комитетъ по-рано, за да имъ се приготвятъ лични карти за входъ въ конгреса и за да могатъ да вхдъ се публикуватъ и имената въ в. „Земледѣлска Защита“. Мѣстата обявени въ военное положение, сждо ще могатъ да си избѣржтъ делегати и взематъ участие въ конгреса, толкова повече, че конгреса ще заседава на мѣсто не обявено въ военное положение.

При това, считамъ за умѣстно да напомня на г. г. прѣдседателитѣ, че по свѣдѣнията, които се иматъ, нѣкой правителствени агенти тъкмили да прѣвѣчатъ на конгреса, било като прѣскалътъ всѣвъзможни лъжливи слухове, по дѣлата, било като заплахватъ нѣкого, било чрѣзъ други срдѣства, само и само, да попрѣчатъ да не става конгреса, тѣй многоброенъ, както се прѣдполага да стане, та съ това да намалятъ и ефекта, който би произвелъ. Понеже, не ще се събираме на конгресъ, не въ цѣль противна на законитѣ на страната, а съ цѣль да помислимъ за наше неспосно положение и да търсимъ законенъ пътъ на нашитѣ болки затова, противозаконни ще бждатъ и всички мѣрки, каквито могатъ да се вземжтъ срдѣшу насъ отъ когото и да било. Ето за какво нашитѣ дружби безъ всѣкакъвъ страхъ би трѣбвало да развиятъ трѣскава дѣятелностъ въ околнитѣ села, кждѣто нѣма още основани дружби, да си основатъ и тамъ такива, и всички въкупомъ, съ съединени сили да се явятъ на II конгресъ на 29 Октомврий т. г. въ гр. Плѣвентъ.

Централний Комитетъ очаква да

види въ Плѣвентъ на конгреса всички надѣжни сили изъ мѣжду земледѣлцитѣ, които искрено болѣжатъ за поминѣка на България и които непритворно желаятъ икономическото подобрене на нашия народъ.

Завѣдующий дѣлата на Землед. Сѣюзъ, членъ отъ Централ. Комитетъ:
Я. Ст. Забуновъ

ПОЛЕЗНИ СЪВѢТИ.

Есенни грижи върху пчелитѣ.

Всѣки пчеларъ е длъженъ да прѣгледа прѣвъ есенята всичкитѣ си кошери, за да види иматъ ли достатъчно храна за прѣзимувание. Пчеларицата се искуля и добръ замазва; празното пространство се изпълва съ талашъ или сѣно, защото въздухътъ мжнот се стоплюва и пчелитѣ страдатъ отъ студъ. Слабитѣ кошери и всички онѣзи, за които се съмняваме, че ще могатъ да прѣкаратъ зимата се съединяватъ по 2 или 3 на едно.

Съединението на пчелитѣ трѣбва да става на тъмно мѣсто, или обикновено вечерно врѣме, защото иначе пчелитѣ се връщатъ на старото си мѣсто. Главната работа при съединяването на кошери се състои въ убиването на царицата отъ по-старото сѣмейство, защото младата царица носи повече яйца.

Уничтожение на житоядеца (гѣрицата).

Споредъ направенитѣ на послѣднѣ опити се указало, че най-сигурното срдѣство противъ гѣрицата е употреблението на сѣровъглерода (сждото вещество, което се употреблява и противъ филосерата). Употреблението му става така: Въ срдѣтата на купата отъ житото се налива сѣровъглеродъ лопата една дѣлоба дупка, въ която се сипва около четвъртъ кило сѣровъглеродъ; този послѣдния започва веднага да се испарява и понеже е отровенъ, то паритѣ му умъртвяватъ всички насѣкоми и ларви, които се намиратъ въ купата жити. Тѣй като сѣровъглерода е теченъ, леснозапалителенъ и отровно тѣло, то при употреблението му трѣбва да бждемъ строго внимателни. Липето, което ще сипва сѣровъглерода въ житото, трѣбва веднага да се отсераи и слѣдъ като се добръ прѣвѣтри хамбара, може свободно да се ходи въ него. Отъ употреблението на това срдѣство, житото не губи ни най-малко отъ качеството си, защото сѣровъглерода се много лесно испарява, слѣдователно житото не получава никакъвъ външенъ джхъ.

Запазване на картофитѣ.

Казваме, че картофитѣ сж добръ съхранени, когато не сж измръзнали и поникнали, защото измръзналитѣ, а още повече поникналитѣ картофи сж не само негодни, но и вредни за ѣдене, а така сждо не сж добри и за посаждане. Отъ многото опити, правени въ това отношение, се установило, че най-добрия начинъ за съхранението на

ци на главното събрание, което разрешава окончателно въпроса.

3. Прекратяване на членството.

§ 8. Който иска да се откаже отъ членството, трѣбва прѣдварително да се яви отъ листата на членовѣт въ сждилището (въ кражтъ на годината) и то когато:

а) Прѣдварително е заявилъ писмено три мѣсеци прѣди истичанието на годината, до прѣдседателя на дружеството,

б) дълго врѣме е отсутствувалъ отъ мѣстото, гдѣто е дружеството; въ този случай заявява или самия члѣтъ, или настоятелството,

в) послѣдвало смъртъ, въ който случай наследитѣт на починалия, продължаватъ членството до истичание на годината.

г) Искъчване.

§ 9. Единъ членъ се искъчва, когато измѣни едно отъ изискванията въ § 6 или пъкъ загуби едно отъ тѣзи права, когато не изпълни своитѣ задължения, или направи нѣщо противъ принципитѣ и интереситѣ на дружеството, особено пъкъ; когато не плати, вътрѣ въ шестъ мѣсеци, онова, което е билъ длъженъ; когато дружеството бива принудено, по сждбенъ начинъ, да го накара да плати заемътъ и неговитѣ лихви; или когато се памѣри, че члѣтъ се занимава съ лхварство и най-послѣ, ако имуществото му се продава за нѣкой дългъ.

Искъчването отъ членството се съобщава отъ настоятелството съ особено писмо. Ослѣдъ испращането на писмото, члѣтъ не може да присѣтствува, нито въ главното събрание, нито да бжде членъ на настоятелството, или контролната комисия. Противъ рѣшенията на настоятелството, искъчвания члѣтъ, въ разстояние на 4 седмици, може да подаде жалба до контролната комисия, а противъ послѣдната, пакъ въ 4 седмици, до главното събрание, което окончателно разрешава искъчването.

4. Права и длъжности на членовѣт.

§ 10. Членовѣтъ иматъ право:

а) да влѣгатъ въ касата на дружеството до известна сума нари, съ прѣдпочитание прѣвъ нечленовѣт.

б) да взематъ отъ касата на дружеството толкова взематъ, колкото срдѣствата ѣ позволяватъ, съгласно прѣписанията на настоящия уставъ.

в) да залружно доставяне различни продукти и проважане на земледѣлски произведения, получаване отъ машинитѣ на дружеството, както и отъ всичкитѣ му прѣдприятия.

г) съгласно § 29 отъ устава, да се явятъ въ главното събрание и да взематъ участие при разнитѣ разисквания.

д) да прѣглеждатъ отчетитѣ върху главнитѣ събрания и на свой разпока да поискатъ едно копие отъ инвентарѣтъ и годишнитѣ равностѣтки.

§ 11. Членовѣтъ сж задължени:

а) да гарантиратъ взаимно съ цѣлото си имущество прѣвъ всичкитѣ кредитори на дружеството,

б) да внасятъ своевременно всичкитѣ вноски, които ще служатъ за образуване на единъ капиталъ и

в) да паятъ интереситѣ на дружеството въ всѣко направление, както и да внимава точно върху рѣшенията на главното събрание.

IV Управление на дружеството.

1. Общи распорѣждания.

§ 12. Дружеството се управлява отъ настоятелството, контролната комисия, главното събрание и отъ касиера.

§ 13. Членовѣт на настоятелството и на контролната комисия се избиратъ въ главното събрание помежду мжжскитѣ членове, при което трѣбва да се гледа, щото както членовѣт на настоятелството, така и

онѣзи на контролната комисия, да познаятъ добръ обстоятелствата въ цѣлитѣ райони на дружеството, указанъ въ § 6. Редовнитѣ избори трѣбва да станатъ въ есенното главно събрание.

§ 14. Изборѣтъ за членове въ настоятелството и контролната комисия може да стане и прѣди истичанието на сждествующитѣ, стига тогава да се желае отъ главното събрание. Такава рѣшеня изискватъ болшинство отъ $\frac{3}{4}$ отъ присѣтствующитѣ членове въ главното събрание.

Въ случай на искъчване, или длготрайно въсприятствие отъ членовѣт на настоятелството, или контролната комисия, въ течение на изборния периодъ, както и въ случай на отказъ, или въсприятствие отъ страна на касиера, трѣбва веднага да се свика главно събрание за допълнителни избори. Траянieto на длъжността на постъпилото новоизбрано настоятелство, или контролна комисия, чрѣзъ допълнителнитѣ избори, е сждото, както щѣе да бжде за онѣзи, които сж искъчвани.

§ 15. Членовѣт на настоятелството и контролната комисия изпълняватъ длъжноститѣ си безплатно. Касовитѣ работи и книговодството се воджтъ отъ наемно лице, което се условия за 4 години и е задължено винаги три мѣсеци по-рано да заяви за напущането си. Изборѣтъ на повлѣдното лице ще става отъ главното събрание и подлѣжи на утвърждение отъ общото събрание между настоятелството и контролната комисия. Въ случай на разногласие, рѣшава каситѣ на прѣдседателя. Касиера получава едно възнаграждение, което се опрѣдѣля отъ управителния сѣвътъ, по прѣдложение на настоятелството; това възнаграждение никогда да се не опрѣдѣля отъ голѣмината на печалбата, или пъкъ отъ оборота на дружеството.

§ 16. Членовѣт на контролната комисия негрѣбва сждествено да бжджтъ и членове на настоятелството, или пъкъ да замѣстватъ дълго врѣме горнитѣ; както и да не изпълняватъ работитѣ на касиера. Касиера не може да бжде членъ нито въ настоятелството, нито въ контролната комисия.

2. Настоятелство.

Съставъ.

§ 17. Настоятелството се състои отъ 5 члена, именно: прѣдседателъ и четирма съвѣтници, отъ които единия се назначава за подпрѣдседателъ. Членовѣт на настоятелството се избиратъ за 4 години. Всѣки двѣ години излизатъ двама или трима члена и се замѣстватъ съ новоизбрани. Първитѣ, които трѣбва да излизатъ се опрѣдѣлятъ чрѣзъ жребей. Повторно избирание на сжди лица е дозволено.

Легитимация.

§ 18. Членовѣт на настоятелството сж длъжни, заедно съ едно копие отъ протокола за тѣхния изборъ, да се явятъ лично въ сждилището и да се запишатъ въ регистра. Сждо така, всѣко промѣнение въ съставѣтъ на настоятелството, както и единъ повторенъ изборъ, или едно свършване члѣдомощията на членовѣт, трѣбва да се съобщатъ въ сждилището отъ всичкитѣ членове на настоятелството. Новитѣ членове на настоятелството се подписватъ въ регистра въ самия сждъ. За да може настоятелството да се сношава съ различнитѣ учреждения, трѣбва да притежава едно удостоверение отъ сждѣтъ, въ което да е указано, че лицата сж записани въ регистра на членовѣт на дружеството, като членове на настоятелството.

(Смѣта).

кртоф тѣ е правнѣието имъ въ форма на-
призма (надземно съхранение); нито въ изби-
тѣ, нито въ дълбокиѣ ями могатъ да се
запазватъ добри картофитѣ. Запазването на
картофитѣ по горния начинъ става така: се
копава се единъ трапъ дълбокъ около 15
см., широкъ около 1 1/2 метра и дългъ спо-
редъ количеството на картофитѣ. Прѣди да
се натурятъ картофитѣ, въ така приготвено-
то мѣсто, прѣдварително се оставятъ въ вѣ-
кое провѣтриво мѣсто да поискъхнатъ, или
както се казва да се поиздихатъ, защото ако
се натурятъ още прѣсни, то дѣханието ще
стане въ самитѣ купове, вследствие на кое-
то топлината ще се увеличи и картофитѣ
ще почнатъ да никнатъ. По сѣмнитѣ съоб-
ражения, избраното мѣсто за запазването
на картофитѣ трѣбва да има сѣвѣрно накло-
нение. Слѣдъ като увѣхнатъ добри карто-
фитѣ, започваме да ги напасяме въ пригот-
веното мѣсто, като ги натрупваме на купове
(приами), толкова високи, колкото могатъ
сами да се задържатъ картофитѣ. Слѣдъ
това покриваме картофитѣ съ единъ пластъ
слама; най добра за случая е дълга рже-
на слама. Пластътъ, отъ сламата, не бива да
бѣде нито много дебелъ, нито пъкъ много
тънъкъ. Надъ сламата нахвърляме тънъкъ
пластъ отъ земя и оставаме картофитѣ така
до настѣпването на голѣмитѣ мразове. Отъ
врѣме на врѣме прѣгледваме картофитѣ да
не би да сж се измокрили, и щомъ забѣ-
лѣжимъ подобно нѣщо, откриваме куповетѣ
отъ къмъ върха и ги оставаме догдѣто исъх-
натъ. —Щомъ започнатъ да наближаватъ го-
лѣми студове, то натрупваме върху картофи-
тѣ около 30—40 см. земя, а за още по го-
лѣма сигурностъ нахвърлюваме и около 10
см. пѣна. На около куповетѣ (приамитѣ)
направяме окопи, та да може стеклата се
вода да се стича. Ако прѣдварително кар-
тофитѣ сж добри увѣхнали, то нѣма нужда
да се оставятъ отвори (вентилятори) на ку-
поветѣ, ако ли не—то прѣпорѣчително е да
се оставятъ нѣколко дупки, споредъ дъл-
жината на куповетѣ, та да могатъ да излѣ-
ватъ всички испарения. Съхраненитѣ по то-
зи начинъ картофи, като се открятъ на
пролѣтъ, изглеждатъ като прѣсни и могатъ
да се употребяватъ както за храна, така и
за посадване.

ХРОНИКА

Обявяваме на всички наши
уважаеми абонати, че редакцията
е вземала строго рѣшение никому
да не се праща вѣстника, за на-
прѣдъ, който не си прѣдплати, тъй
като, миналата година, по този
начинъ, натрупахме сума дългове
къмъ печатницата. Нека никому
не се зловиди това наше рѣшение,
защото и никой не вѣрваме да из-
иска отъ насъ работа на вересия
Нѣколко броя, които ние смѣтаме
още да испращаме и на неплатив-
шитѣ, ще бѣдѣтъ само пробни
броя, слѣдъ което ще бѣдѣтъ
прѣкратени. Вѣстника ще продъл-
жава да излиза и прѣзъ II годи-
на при каквито и да било стес-
нителни мѣрки. Тука му е мѣс-
тото да апелираме къмъ всички
наши добри абонати и ги молимъ
да подпомогнатъ едно добро дѣло;
къмъ всички наши приятели, к и-
то желаятъ искрено доброто на
народа, за когото ние ратуваме;
къмъ всички наши съмишленици
и къмъ всички наши земеделски
дружби, да се погрижатъ и ис-
пратятъ стойността отъ 6 лева
за II годишнина както и да
се погрижатъ за распространение
на вѣстника ни, за което тѣ ще
иматъ нашата искрена благодар-

ностъ Вѣски, който запише макаръ
и единъ абонатъ въ прѣдплата и
испрати въ редакцията получава.
ако желае, 20% отстъпъ въ пари.
Повече отъ това никоя редакция
не може да даде.

Земледѣлци! Вие виждате на-
шата колосална борба, вие виж-
дате при какви мъжнотий ние во-
димъ дѣлото Ваше; не оставяйте
ни посрѣдъ пѣтя, платете си абона-
мента. Отъ това ние не искаме
да богатѣемъ, както не сме до се-
га цѣвнали и вързали, но искаме
понтъ да не трупаме дългове, за
да се червимъ прѣдъ хората. Това
дѣло е ваше; в. „Земледѣлска За-
щита“ е Вашъ вѣстникъ, той за
Васъ работи и е отгласъ на Ва-
шитѣ болки; не оставайте го да
загине. Редакцията.

Пишатъ ни отъ с. Махалата (Плѣвенско). Отъ
двѣ години въ насъ се распространява единъ
особенъ прахъ за прѣскаване лозята противъ
пероноспората (маната), безъ да е прѣпорѣ-
чанъ отъ нѣкое компетентно лице по лозар-
ството, нито пъкъ отъ респективното минис-
терство, или отъ земеделскитѣ ни училища.
Като прѣдполагахъ, че този прахъ е фабри-
куванъ съ спекулативна цѣль, азъ не отда-
вахъ никакво значение на благотворното му
ужъ дѣйствие противъ пероноспората—мимо
рекламнитѣ на заинтересуванитѣ продавачи—
но рѣшихъ да направя опитъ съ него, като
напрѣскахъ 2000 главини отъ лозето ни въ
с. Глава (Вѣлослатинско).

Първото прѣскаване на цѣлото лозе стана
съ бордолозова растворъ, а второто—на двѣ
тѣ хиляди главини съ праха: „anti peronospora“,
който носи патентована марка „лововъ листъ
Н. Д. & С.“, а останалата частъ отъ лозето
пакъ съ бордолозова растворъ. При прѣска-
ването, както съ бордолозова растворъ, тъй
и съ праха се запазва всичкитѣ правила, кои-
то се изискватъ отъ рационалното лозарство.

Резултатитѣ отъ опита не закъсѣха:
слѣдъ двѣ недѣли; една частъ отъ листата
на прѣсканитѣ главини съ праха се напа-
наха отъ пероноспората и погортѣха, кога-
то другата частъ отъ лозето, прѣскано съ
бордолозова растворъ, имаше приятенъ изгледъ
съ зеленитѣ си и чисти листа. Отъ края на
Юлий мѣсець до 20 Августъ, подгортѣха и
палнаха листата на прѣсканитѣ главини съ
праха, когато на прѣсканата частъ отъ ло-
зето съ бордолозова растворъ листата сж
зпави и се зеленѣятъ и до сега—най
доброто доказателство, че за сега единичкия
растворъ, който дѣйствува противъ маната е
бордолозова и никой лозаръ да се не мами
отъ ефтинията на разни противопероноспори
прахове, съ които се празни кисията и се
сжипува лозето.

Ще забѣлѣжа, че сжщитѣ плачевни ре-
зультати има и видния ни съселанинъ г-нъ Г.
Бѣлювъ, на когото лозето прѣскано първий
пѣтъ съ бордолозовъ растворъ, а второто
прѣскаване съ прахъ „изгорѣ“ и се не разли-
чава отъ другитѣ непрѣскавани лозя.

Дължностъ е на компетентнитѣ по въ-
проса лица, каквито сж г-да районитѣ ин-
спектори по лозарството и г-да учителитѣ
при земеделскитѣ ни училища, както и рес-
пективното министерство, прѣдварително да
опитватъ всѣко нововѣдение по земеделѣието
и клоновѣтъ му и слѣдъ полученитѣ резул-
тати да се распространява въ страната; иначе,
лошитѣ резултати ще увеличатъ недовѣрието
къмъ нововѣденията и на тъй недовѣрчи-
въ български земеделѣецъ.

Ще забѣлѣжа, че благодарение на ра-
ционалното отглеждане на лозята и на на-
врѣмеваната и постоянното имъ прѣскаване отъ
три години, ний се радваме тази година на
отлична реколта и лозята ни въ с. с. Мах-
алата и Глава изглеждатъ като оазиси срѣдъ
изгорѣнитѣ отъ маната комшийски лозя. Тукъ-
тамъ се чуватъ отъзиви, насърчени отъ на-
гледния примѣръ, че ще ни послѣдватъ и ще
прѣскатъ вече лозята си.

Новия трѣтъ за продажбата на десѣтъ-
ка стана на 28 Септемврий. Добититѣ цѣни
сж съ малки намѣнения почти както при
първия трѣтъ.

Г-нъ П. Габровски ни моли да съобщимъ,
че той не е вземалъ участие въ изстѣзаване-
нието на никакъвъ ученикъ, свършилъ мина-
лата учебна година въ Русенското Землед.
училище, както му се прѣписваше това въ
една наша бѣлѣжка въ бр. 3.

Беспорно Дания е една чудна за завижда
ние страна. Въ 1866 г. се образувало пър-
вото поупателно за земеделѣлски продукти
дружество, въ 1882 г.—образувало се дру-
жествена млѣкарница, въ 1887 год. пър-
вото свиновѣдно дружество и въ 1895 год.
първото явновно дружество за яйца.

Днесъ Дания има: 700 селски поку-
пателни дружества съ 70.000 члена, 1025
дружествени млѣкарници съ 162.000 члена,
25 свиновѣдни дружества съ 54.000 члена,
22.000 членове на извонното дружество за
яйца, което изнася за 2.400.000 маркъ яй-
ца. Колкото за маслото, то само Англия е
взимала отъ Дания прѣзъ 1899 год. масло
за 110 милиона маркъ, тогава когато цѣло
то производство на масло въ Дания възли-
за на 136 милиона маркъ (1 марка е равна
на 1.25 лева). Отъ цѣлото произвон-
ство на млѣко въ Дания 4/5 се прѣработва
отъ дружество. Отъ всичкитѣ свини въ Ан-
глия 3/5 се употребяватъ отъ свиновѣд-
нитѣ дружества, стойността на които въз-
лиза 33 1/2 милиона маркъ.

Понеже има отъ мнозина запитване могатъ
ли равнитѣ, земеделѣлски, пчеларски, винар-
ски, лозарски, взаимно-спомогателни, земе-
дѣлски и др. отъ подобенъ родъ дружества
да испратитѣ и тѣ подобно на дружбитѣ,
свои делегати на прѣдстоящия земеделѣлски
конгресъ, съобщаваме, че по духътъ на ус-
тава на земеделѣлския съюзъ, всички такива
дружества, които работитѣ за подобрене
на земеделѣието или нѣкой отъ клоновѣтъ
му, могатъ да испращатъ ако желаятъ свои
делегати съ равни права, каквито иматъ и
тия отъ дружбитѣ, безъ да чакатъ особения
за това покана.

Цѣтаме правителствения в. „Народни
Права“ да ни отговори: като казва, че вси-
чко било мирно и тихо, че народа билъ до-
воленъ отъ либералското управление и отъ
съинпателния десѣтълъ и че дори нѣкои
селѣне сами настоявали да си внесѣтъ
вече десѣтълка; защо тогава правителството
още държи военното положение и въ окови
свободата на печата? Кога ще тури то тоя
ножъ въ ножницата си и кога ще извади
тая хайдушка върпа изъ устата на Българ-
ския народъ?

КАКВО СТАВА ВЪ ЧУЖДИНА?

Ромжия. Камарата засѣдава. Има
за разрѣшение важни финансови въпроси. За
увеличение държавнитѣ приходи ще се съз-
дадатъ нови монополи

Войната въ южна Африка. Вой-
ната между буритѣ и англичанитѣ още не е
прѣстанала. Прѣди нѣколко дена е имало
нови сблъсквания при Крюгерсдорфъ. При
Кеаръ Нуйденъ, буритѣ направили да дерай-
лира единъ трѣтъ съ английски войски.

Китай. Боксеритѣ пролѣлжаватъ да
нападатъ на европейскитѣ войски около Ти-
евиниъ. Съединенитѣ войски се готвятъ да
прѣдприематъ единъ походъ противъ боксе-
ритѣ, както и противъ редовнитѣ войски въ
Цейтанъ-Фу

Ли Хунгъ Чингъ е вече въ Пекинъ и
е подкачилъ прѣговоритѣ за мира.

КНИЖНИНА

Ромжко-българския конфликтъ пише
Д. Ризовъ. София. Цѣна 20 ст.

Изложение за състоянието на Търнов-
ското окръжие прѣзъ 1899—1900 год. отъ
г. Ив. Т. Драсовъ, Тър. окр. Управителъ.

Отчетъ за дѣятелността на Постоян-
ната Комесия при Търновското окр. Управ-
ление за врѣме на 1-й Октомврий 1899 год.
до 10-й Септемврий 1900 год.

Притежаваме вече и „изложение за със-
тоянието на Плѣвенския окръгъ прѣзъ 1899
—1900 год.“ отъ г. В. Поповъ, Плѣвенски
Окр. Управителъ.

Разкази отъ Българската История
отъ К. Панаидовъ гр. Русе, 1900 год.
304 стр. елегантно подвързано цѣна 3-50 л.

Изучаването на историята на единъ
народъ, неговитѣ теглила отъ една страна
и свѣтли страници отъ друга, е първата
дължностъ на всѣки неговъ членъ. Българ-
ската история е сборъ отъ такива събития,
незнанието на които е най голѣмата грѣшка
отъ всѣки свѣсенъ българинъ. Единъ на-
родъ, който отъ едно пространно царство
съ широки граници, съ пълна слава, дойде
до покоряване отъ други, благодарение
дѣлежа и ината, и въ таково положение да
пѣшка цѣли петъ стотинъ години, слѣдъ
което да даде милиони жертви за да иску-
пи отново свободата си, заслужа изучаване.
Но кой другъ би трѣбвало да го изучава
повече освѣтъ ние които съставляваме този
сжщия народъ. Повече книгата, която г.
Панаидовъ отъ гр. Русе ни поднася. Обаче,
книгата, която г. Панаидовъ ни дава, има
и това хубаво примѣщество отъ другитѣ
по този прѣдметъ, че тя е писана въ видъ
на раскази съ единъ твърдъ достъпенъ за
всѣкого языкъ. Ней може да разбере и ов-
чара отъ колибата и учителя отъ гимназия-
та. Особено заслужа да се прѣпорѣча тя
за нашитѣ селени и за всички ония, които
боравитѣ съ тѣхъ. Ние прѣпорѣчваме най
горѣщо тѣни така добри и ясно написани
раскази отъ Българската История.

ЗЕМЛЕДЪЛСКО БЮРО

—НА—

Н. КОРМАНОВЪ ВЪ ГР. РУСЕ.

Доставява всички видове земеделѣлски орж-
дия и машини, както и разни инструменти по:
винарството, овощарството, лозарството, ското-
вѣдството и пр.

Бюрото е готово да достави **СИНЪ КАМЪКЪ**
още прѣзъ зимата, или рано на пролѣтъ, при
най-умерени цѣни, на всички дружества, или
общини, които искатъ по-рано да се подсигу-
рѣтъ съ подобенъ материялъ.

ОТКРИВА СЕ ПОДПИСКА ЗА II-ТА ГОДИШНИНА

В. „ЗЕМЛЕДЪЛСКА ЗАЩИТА“.

В. „ЗЕМЛЕДЪЛСКА ЗАЩИТА“ ще излиза за напрѣдъ седмично въ гр. Плѣвенъ.
Цѣната на вѣстника ОСТАВА 6 ЛЕВА за въ България. На ученицитѣ се отстъпва за 5 лева.
За въ странство се прибавятъ само пощенскитѣ разноски.

Вѣстника ще се праща само на прѣдплатившитѣ абонати.

Абониранieto става направо въ редакцията, въ гр. Плѣвенъ, чрѣзъ агентитѣ на вѣстника и чрѣзъ
пощенскитѣ писалища. На настоятелитѣ се прави 20% отстъпъ.